quinq₃ milib⁹ non rara ſ₃ cōia
in iſta terra in qua fuerūt ꝓcu
raſſe. cum de quinq₃ paīb⁹ or
deaceis ⁊ duob⁹ piſcib⁹ ſacia
uit eos. non enim legitur ꝙ
potū vini dedeit. carnes aut de
pane triticeo. q₂ oībus cōmu
nia ſuffitiūt. ⁊ plus nōnunꝙ̄
f ꝓficiūt ¶ Quo ad tertiū prin
cipale dubitatur qn̄ gula pec
catū ſit mo̅ꝛ̅le vel non. Rñ. ſm
tho. vbi ſup̄ Qn̄ hō tātū amat
⁊ deſiderāt delectacōes in cibiſ.
ut ꝓpt̄ eos cōſequēdos deū ↄtē
nit. paratus agere vel etiam
agens con̄ dīna precepta. ut
huiuſmoi delectacōes ↄſequa
tur. tunc ē mo̅ꝛ̅le pcc̄m. q₂ ꝓpo
nit delectacōe₃ hmōi deo. Qn̄
vero quis amat hmōi delecta
cōnes plus debito: citr̄ tn̄ deū.
q₂ lic₃ amet ⁊ deſider₃ pl⁹ debi
to hmōi delectacōes: tn̄ neq̄
ꝙ̄ vell₃ ꝓpter eas agere contr̄
legē dei. tunc ē veniale pcc̄m
Et hoc vult aug⁹. in ſmone de
igne purgatorij. vbi dic̄. Quo
ciēs aliq̄s i cibo aut potu pluſ
accipit ꝙ̄ neceſſe ſit: ad minu
ta peccata nouerit ꝑtinere. Et
hoc intelligitur cū ꝓpter amo
rē delectacōis hoc cōtigit quā
pl⁹ debito amat. lic₃ citra deū
Qn̄ aūt gula q̊ ad potum ſit
mo̅ꝛ̅le patebit ſtatim. Ex p̄miſ
ſis pt₃ ꝙ gula eſt pcc̄m mo̅ꝛ̅le
quādo ꝓpter crapulā. ieiunia

ecc̄e. vel miſſa in dieb⁹ dn̄icis
vel magnis ſeu p̄cipuis feſtis
negligit̄. Scd̄o poſſ₃ eē mor
tale. qn̄ ↄſcientia alicui ꝓbabi
liter dictar₃. ꝙ comedere vl̄ bi
bere vltra talem mēſurā eſſ₃ de
ſtructio nature. vel ſoluere ie
iuniū tali die. ⁊ comedē̄ tales
cibos eēt con̄ p̄ceptum ecc̄e. l̄
ſcādaliſaret nōbiliter ꝓximū
Tercō poſſ₃ eē mo̅ꝛ̅le quādo
q̊s comeder₃ vel biber₃ ſine di
ſpēſacōe vel ncc̄itate cōtr̄ illō
qd̄ vouit. patent iſta. q₂ in oi
b⁹ iſtis homo ꝑatus eſt face
re ↄtra dei p̄ceptū ꝓpt̄ gulam
¶ Capitulum Sextum
Ictū eſt i precedētib⁹
de vna ſpē tpantie. vi
delic₃ de ꝑſimoīa ſeu
frugalitate q̄ ē modeāta ſup
cō vel ſbtractio cibi ſm rectā
racōem. Jam dicēdum eſt de
alia ſpētie. vic₃ de ſobetate. q̄
ē virt⁹ diſponēs hoīe₃ ad ha
bēdū ſe bene circa vſū potus in
ebare valētis. de q̄ tria tāgen
tur. Primo ꝙ̄ neceſſaria ſit ſo
brietas. ⁊ q̊d ſit vitiū ſibi op
poſitū. ſc₃ ebrietas. Scd̄o de
filiab⁹ gule Tercō de r̄medijs
videbitur gule tam quo ad
ꝑſimoniā. ꝙ̄ quo ad ſobetatē
¶ Qn̄tum ad primū nōndū. a
ꝙ ſobrietas ē virtus inclinanſ
habētem ut dictū ē. ut vtatur
potu tpate i q̄litate in ꝙ̄titate.

et ſic de alijs· ut dictũ fuit in p̄
mo et ſecũdo notabili p̄cedentis
capituli· Et eſt virtus multũ
neccāria· eo q̄ vſus moderatus
hm̄oi· maxime vini plurimũ cō
fert corpi et anime· Et modic⁹
exceſſus multũ nocet· q̄ ſua fu
moſitate t̄bat caput et īpedit
vſũ racōis· magiſq̄ exceſſus
cibi· Vñ Eccī· xxxi· Equa vita
hōis vinũ in ſobrietate potatũ
Et ibidē Exultacō aīe et cordis
b vinũ moderate potatũ· ¶ Se
cũdo nōndum q̄ ad moderate
ſumendũ potum qn̄q3 exēpla
inducunt Primũ abſtinētia eo
rũ q̄ fuerũt et ſũt extra fidem ca
tholicā· nā ſarraceni ſm̄ ſuā le
gem ppetuo abſtinēt a vino·
Item Jeremi· xxxv· rechabite ī
veteri lege nunq̄ bibebant vi
nũ Item tercō illud qd̄ d̄r nũe
ri· vi· Nazarei tpe oſecracōnis
ſue nō bibebāt vinũ· vel aliud
qd̄ inebriare poſſ3 Quarto nā
rāt hiſtoie q̄ karol⁹ magnus
non bibebat niſi ter in menſa
Similit̄ qn̄to legitur q̄ ludo
vicus rex frācoꝝ ī vaſe ex quo
bibit· habuit tpe hūbꝫ ſignũ
vſq3 ad quod ei miniſtrabat̄
vinum et reſiduum totũ imple
batur aqua Si tales gentiles
iudei· et reges moderate biberūt:
qn̄ta verecundia eſt ſimplices
c xp̄ianos ī potu excedē· ¶ Ter
cō notādũ q̄ vinũ multa mala

facit abutentib⁹· Primo inci
tat ad libidinē· puer· xx· Lu
xurioſa res vinũ· et ſic ɔtinenti
am deſtruit· Secũdo facit tur
bacionem ad alios· quia au
daciam generat· Eccī· xxxi· Vi
num multum potatum irrita
cōnē facit· Et ſic pacem tollit
et amiciciam· Tercio facit blaſ
phemare· vnde ſuper illud· i·
Corinth· decimo· Siue come
datis ſiue bibatis dicit gloſa·
Si vinolētia te ingurgites·
quaſcumq3 laudes lingua ſo
net· vita blaſphemat· et ſic dei
laudem tollit· Quarto facit fa
tue loqui· ſecundo Eſdre· iiij·
homines facit fatue loqui· Et
ſic tollit linguam diſciplinatā
Quinto vinum incitat ad va
nam leticiam· ſecũdo eſdre· iiij·
omnem mētem conuertit in ſe
curitatem et iocunditatē et nō
meminit omnem triſticiam· et
ſic tollit luctum qui ē quedā
btitudo vie· Sexto obſcurat in
tellectũ· eccī· ii· dic· Salomon
ut aīam meā melius trāſferrē
ad ſapiēciam: cogitaui a vino
abſtrahē aīa3 meā· Sic etiam
dañ· i· et dañ· x· daniel idē fecit
et ſic tollit deuocōem Septīo
apoſtatare facit interdum· ad
litteram religioſos et non per
ſeuerare Vnde Eccī· decimono
no· vinum apoſtatare facit· et
ſic tollit perſeuerānciam·

b ¶ Quarto nōndum ꝙ circa
potum vini multa cōtingūt re
ꝑhēſibilia. p̊mo ī q̄ͭitate Jo
.i. thi. v. modico vtere vino.
Bern. Si tn̄ vobis placꝫ au
ctoritas apl'i de bibendo vino
obſecro. ne tradatis obliuioni
ꝙ dic̄. modico. Scd̄o ī nume
ro ⁊ varietate vinoꝝ. nam in
nobiliſſimo ↄuiuio qd̓ apud
gētiles legitur hitū fuiſſe he
ſter. i. nō legit̄ ꝙ diu'ſa vina
fuerīt miſtrata. ſꝫ vinū habū
dans miniſtrabatur ibi nō vi
na ibidē p̊mo. Terc̄o in qua
litate p̄cioſitatis. vn̄ vox peſſi
moꝝ. Sap̄. ij. dic̄. vino p̄cio
ſo nos impleamꝰ. Quarto in
actione q̊ ad fortia vina Ecc̄.
.xxxi. Quā ſuffitiēs eſt homini
vinū exiguū. idest debile. Quī
to in tp̄m vicibꝰ extraordina
rie bibēdo. priores aſinis q̊ cer
tis vicibus adaquātur. de hijs
ꝑu. xxiij. Cui ve. nōne hijs q̊
morantur in vino. ꝑſata omia
indecentia ſūt in ſeculai. ꝑſertī
in muliere. vel puero. Peiora ī
clerico. ſꝫ peſſima in religioſo.
hec quid̓ de immoderātia vini
ſūpti dicta ſūt que ↄtīgere poſ
ſunt ī ebrijs. ⁊ etiā ī nō ebrijs
Sꝫ ebrietas ſpēale malum ē
vitium Et ſm thō. 2. 2. q. Cl. Ca
pitur dupliciter. Vno modo
ꝑut dic̄. quedā defectū hoīs q̊
accidit ex multo vino. aut alio
potu fumoſo potato. ex quo fit
ut homo non ſit cōpos racōis
Jſto modo non eſt culpa cum
non ſit volūtaria. nemo enim
vult hmōi ebrietatem ſaltem
p ſe vel ſolam. ſꝫ eſt defectus q̊
dam culpam cōſequens. Alio
modo dic̄. actū quo q̊s in hūc
defectū incidit. ut eſt interior
volicō potacōis immoderate
Aut ē ip̄amet exterior potacō ī
modeāta ⁊ inebriās. Et poteſt
iſta ebrietas cōtingere t'plici
ter Primo ꝙ homo neſciat po
tū eſſe immoderatū ⁊ inebriaē
potētem. q2 forte ignorat for
titudinem vini. ⁊ credit ſe tan
to idigere potu. ⁊ ſic inebria
tur Sic de noe videtur eſſe fa
ctum geñ. ix. Et hodie ↄtinge
re poſſꝫ. ut ſi quis in itinere pe
grinādo multum fatigatus ⁊
calefactꝰ. neſciēs fortitudīeꝫ
vini illiꝰ terre biberꝫ in q̄ͭitate
q̄ͭtum crederꝫ ſe indigere. ⁊ tn̄
ꝑpt̄ nimiam fortitudinē vini
quā oino ignorat inebriatur
aliqualiter Siliter cōtingere
poſſꝫ de aliquo ſimplici q̊ pu
tarꝫ ſe debile vinum bibere. qd̓
tn̄ ſibi p induſtriaꝫ forti vino
ſimphatū eſſꝫ eo penitus igno
rante. Et ſic pōt eſſe ebrietas
ſine pccō. p̄cipue ſi non ex ali
q̊ negligētia hoīs cōtingat
Scd̄o modo ſic ꝙ homo peī
piat eē immoderatū potum nō

tn̄ eſtimat ip̄m inebriare potē
tem Et ſic eſſe pōt cum pcc̄o ve
niali eo modo quo ſupi⁹ dictū
eſt de gula Tercīo modo pōt cō
tingere q̄ aliquis tm̄ pcipiat
potum eſſe immoderatū ⁊ ineb
ante· attn̄ magis vult ebrieta
tem incurrere q̄ abſtinere· Et
ſic eſt pcc̄m mōrle· Quia talis
volens ⁊ ſciēs priuat ſe vſu ra
cōis· qd̄ eſt optimū hoīs· ⁊ ſi
ne quo nec virtutes operatur·
nec vicia declinat· Et hoc vult
aug⁹· ī ſmone de purgatorio·
vbi dic· q̄ ebetas ſi ſit aſſidua
eſt peccatū mōrle· non intēdēs
p hoc q̄ ebrietas fiat mōrle p
ſolam iteracōez· Sȝ ideo q̄ nō
pōt eſſe q̄ homo aſſidue inebe
tur· quin ſciens ⁊ volēs ebrie
tatē incurrat· dum ſepe expitur
fortitudinem vini ⁊ ſuā habi
e litatem ad ebrietatez· ¶ Quo
ad ſecundum principale nōn
dum q̄ quinqȝ ponit gregor·
·xxxi· morali· filias que ex gule
vicīo generātur· que etiam ſūt
cauſe vel occaſiones alioꝝ mł
torum malorum corpois ⁊ ani
me· Prima eſt hebetudo ſenſus
circa intelligibilia· Acies enim
racōnis obtunditur ⁊ hebetatur
p immoderatā ciboꝝ ⁊ potuum
ſumpcōem ꝓpter fumoſitates
inde ſurgētes ⁊ caput pturbā
tes· nam ſicut feneſtra obſtru
cta limo obtenebrātur: ſic intel

lect⁹ cibis ⁊ potib⁹ obſcuratur
Secūda ē inepta leticia Cū ei
p immoderātiā cibi ⁊ pot⁹ q̄ſi
ſopitū ē racōis gubernaculū:
tūc ſequūtur ut plurimū multe
deordinacōes ī appetitu· ⁊ male
inordiate paſſiōes· ⁊ ſpāliter
vaga q̄dā leticia ⁊ inepta Ter
tia filia ē multiloquiū· p qd̄ in
telligi pōt inordiacō locucōis
ſiue q̄ ad ſupfluitatē verboꝝ·
ſiue q̄ ad honeſtatē eoꝝ· vtrū
qȝ ei oitur ex inordiata ſupcō
ne ciboꝝ ⁊ potuū Vnde gre· in
paſ· Niſi gule deditos imodera
ta loq̄citas capet: diues ille q̄
epulatus q̄tidie ſplendide dr
ī lingua grauı⁹ nō arderet· Qr
ta filia dr ſcurrilitas· id ē q̄dā
leuitas in exteriorib⁹ motibus
⁊ geſtib⁹· ſiue quedaȝ iocuları
tas que riſum mouē ſolet ut di
cit glō· Eph· v· Vn̄ dicit gre
gori· ome· de diuite epulone·
Prima male cōuiuātib⁹ culpa
fabulatur loquacitas loquaci
tatemqȝ ludendi ſequitur le
uitas. ſcribitur enim Sedit po
pulus manducare ⁊ bibere· ⁊
ſurrexit ludere Quinta filia eſt
immūdicia corporis· que pōt
attēdi ſm inordinatam emiſſi
onem quarūcūqȝ ſupfluitatū
⁊ maxime ſeminis· aut p vomi
tum· Sequūtur etiā plura ma
la anime ⁊ corpois ex gula Pri
mo auaritia· quia pluā fercula

volētes hr̄e vel delicata victu
alia facili9 conātur p p h as ⁊
nephas acq̄rere tp̄alia. vnde
Jero. Delitie ⁊ epularum vaie
tas auaritie fomenta ſūt. Se
cūdo ſeq̄tur luxuia. vnde Jero.
q̄ diu eua ī paradiſo abſtinu
it: virgo fuit. q̄ cito p̄ceptum
abſtinētie violauit: corrupcō
nē ſēſit Tercō Jra ⁊ inuidia. vñ
.ij. Re. xiij. Abſolon fecit conui
uium ⁊ interfecit fratrē ſuū amā
cū temulēt9 eēt vino: Quarto
p accidiam requiē preſtat de
monib9 Jdo legio demonū di
xit Marci. v. mitte nos ī gre
gē porcoꝝ. qd̄ dn̄s pmiſit eis.
Jn ſignum q̄ guloſi ſunt. ſm
glo͂z. demonū habitacula Ran
do grauat ſpiritū ⁊ ab omni de
uocōe deicit. vnde luc. xxi. Atte
dite ne grauentur corda vr̄a cra
pula ⁊ ebrietate Crapula aūt
ē cruda epula. qñ tātū de cibo
ſumitur q̄ calor naturalis nō
ſufficit ad ei9 decoccōez. Sex
to ſequitur corpis infirmitas.
pmo infirmitates plures. Jdo
Eccī. xxxvij. Jn multis eni eſcis
erit infirmitas Septimo ſepe
mors ſequitur. Vnde ibidem
ppt crapulam multi pierunt.
f ¶ Quo ad terciū pncipale no
tandum q̄ cōtra gulam ſunt
plura remedia. Primū eſt ſer 1m
mo dīui9 hoc dat dn̄s. Math.
.iiij. d. dyabolo de gula tēptā

ti non ī ſolo pane viuit homo.
ſz in omni verbo qd̄ pcedit de
ore dei. ad lr̄am enim frequēs
ſpūalis cibi ſtudiū gulā reſtri
git. ſecūdū ē moderata occupa 2m
cō. Vñ pu. xxi. deſideria occi
dunt pigrū. noluerunt eni q̄c
q̄ man9 ei9 opari. tota die cō
cupiſcit ⁊ deſiderat. ad lr̄am nā
q3 aures otioſi deſiderāt rumo
res. oculi vanitates. ⁊ os gulo
ſa. Tercium eſt elongacō ab 3m
hijs que dāt occaſionem exce
dendi ī cibo ⁊ potu Sicut ſūt
delectabilitas. vaietas. vel ni
mietas ciboꝝ. fugere eni in vi
cio gule ſicut luxurie victorio
ſum eſt Vnde gen. iij. dr̄ Vi
dit mulier lignū qd̄ bonū eſſz
ad veſcendū. ⁊ pulchꝝ oculis
aſpectuq3 delectabile. tulit de
fructu illi9 ⁊ comedit Quartū 4m
eſt cōſiderāre frequēter qualis
poſt mortē caro ſit futura Nos
docz greḡ. dicens Nihil adeo
valz ad domand carnis deſide
ria: ſic cogitare qualis ſit futu
ra mortua. Quintum eſt me 5m
ditacō eterne cene quā nō vl
tarde guſtabūt q̄ ī pradio hu
ius ſeculi ſe ſiliqs porcoꝝ refi
ciūt Sic etiā cenā auide guſta
re neq̄t qui in pradio ſe reple
uit. vñ math. v. bti q̄ eſuriūt
⁊ ſitiūt iuſtitiā. qm̄ ipi ſatura
būtur. Si bti q̄ eſuriūt: ergo
beacōres q̄ ſaturabūt Sextū 6m

eſt ↄſideracō maloꝝ q̄ gula fa
cit in ſecūdo mēbro tactoꝝ Nā
triplicē infert mortē: culpe. cor
pis. ⁊ et'ne dānacōis. Vn̄ Job
.vi. guſtaē q̄s poterit. qd̄ guſta
tū affert mortē. nā ſic cū prudē
tiſſiā mēſura ſumitur medicia
vl' tyriaca: ſic ſumi debet diſcre
tiſſiē victualia Septimū ē cōſi
deracō penurie xp̄i i ſe ⁊ mēbris
ſuis. Treñ. iij. Recordaē paup
tatis. ⁊ trāſgreſſionis. ⁊ fellis.
q̊ ad primū. Quis etiā quo ad
alteꝝ cogitare poſſet paupum
ꝓ victu ſolicitudies. labores.
modicitates. ⁊ exiguitates q̄s
patiuntur captiui. mendici. vi
due. ⁊ dei amici Octauū ⁊ opti
mū eſt dei grātia. vnde qui labo
rat hoc gule vitio. debꝫ oracōi
b⁹ inſtare. Jō o Joh. iiij. Qui bi
berit ex aqua quā ego dabo ei
n ō ſiciet ineternū. Et hēb. xiij.
optimū eſt grātia ſtabilire cor.
nō eſcis que nō ꝓfuert ambu
lātib⁹ in eis. ¶ Capi. vij.

¶ De abſtinentia ⁊ Jeiunio

De abſtinētia ⁊ ieiunio
tria nūc ſūt videnda.
Prio q̄ ſunt vtilitates
ↄſequētes ieiunīū. ⁊ q̄ mala ſe
quātur nō ieiunātes. Secūdo
q̄ teneātur ad ieiunādū. qn̄ ⁊
q̄lit' Tercō de potētia abſtinen
a di i hōine ¶ Q̄ntū ad p̄mū no
tād prio ꝙ ieiuniū ſm tho. in
.iiij. di. xv. ē pſimo ia vict⁹. ab
ſtinētiaqꝫ ciboꝝ Primū ſcꝫ pſi
moia vict⁹ ſemp eſt neceſſaria
ad virtuoſum actū habēdum.
in ſumendo ⁊ appetendo cibū.
Sꝫ ſecūdū ſcꝫ abſtinēciā i cer
tis cibis ⁊ potibꝫ. certis horis
nō ſp nccē ē buaē. ſꝫ qn̄ ieiuniū
indicitur ut poſtea dicet'. Se
cūdo nōnd̄ ꝙ quītuplex eſt ie
iuniū ſeu abſtinētia. ſcꝫ nature
ꝓ ſacr̄mēto eukariſtie i ſano ne
ceſſariū Secūdū ē ſpūale. vicꝫ
abſtinere a vicijs ſm Jero. eti
am ad eiectōez demonū nccāri
um Tertiū eſt meroris. ut diſci
puloꝝ xp̄i i triduo mortis xp̄i
Et etiā alioꝝ q̄bꝫ dulcedo ſpū
alis ſb̄trāhit'. Q̄rtum ē gaudij.
ut diſcipuloꝝ xp̄i i ei⁹ p̄ſentia.
⁊ deuotorū in pn̄a cōſolacōis
ſpūal'. Quītū eſt ieiuniū ecclē
quo tm̄ ſemel certa hora. ⁊ cer
tis cibis. quis abſtinet. ⁊ quis
eſt fructus. de hoc ſolum ē ad
ꝓpoſitum. ¶ Tercō nōnd̄ ꝙ b
guloſi quidam dicunt ieiuni
um minimū virtutis eſſe actū.
Quo contra ſm thō. in. iiij. di.
.xv. fructus. xij. ⁊ vtilitates ie
iunij in ſumma ponit. Primuſ
ē diminucio fomitis quem ab
adam ⁊ parentibus contraxi
mus. qui licꝫ peccatū nō ſit. tn̄
valde inclinat ad peccatum nī
ſi ieiunijs ⁊ alijs operib⁹ virtu
oſis ſibi reſiſtatur. hic fomes
ignis ē. virtutū opa deſtruēs.